

Parlem amb els artistes Eleazar i Benjamí Tous

Recordem a Jean-Michel Basquiat

Albert Lladó, albert@edicat.cat

Jean-Michel Basquiat va ser un pintor de Nova York que només va viure 27 anys (de 1960 a 1988) i que és conegut, entre altres moltes coses, per haver donat al graffiti el valor artístic que, sens dubte, es mereix. Tot i que va començar a pintar als vagons del metro, i a barris marginals de Brooklyn i el Bronx, va acabar sent una celebritat, col·laborant amb artistes de renom com Andy Warhol i, fins i tot, va aparèixer a la portada del suplement dominical del New York Times, el 10 de febrer de 1985. Totes les galeries i museus volien la seva obra però l'abús de les drogues va acabar amb una de les figures que ha influït més en la manera d'entendre l'art en els últims trenta anys.

Avui, hi ha un ressorgiment d'aquesta filosofia artística: missatges poètics i rebels, utilització de l'espai públic com a lloc de protesta, reinterpretació dels missatges publicitaris, humor... Al carrer, el graffiti ha guanyat terreny els últims anys i han sorgit artistes com Poster Boy - que actua tallant els cartells publicitaris i modificant-ne el significat - o el mateix Banksy, el pseudònim d'un artista anglès que, a més de l'esprai, utilitza les plantilles per il·lustrar històries sorprenents a la majoria de ciutats europees. Precisament, per aquesta nova onada estètica, ens hem trobat amb dos artistes de Barcelona per entendre quina és la importància de Basquiat en aquest sentit. I ho hem fet visitant els seus estudis. Parlem amb Eleazar i Benjamí Tous.

Darrera de l'empremta de Basquiat

És un matí assolellat. Visitem primer l'estudi de Benjamí Tous, just darrere del Palau de la Música. Tot i que cap dels dos artistes treballa al carrer, és evident que les tècniques i els colors de Jean-Michel Basquiat han influït en les seves obres. Tous és més líric, més suau, i juga amb tècniques provinents del còmic. No és casualitat. Porta més de 30 anys fent el personatge "Eloi" a la revista Nova Tàrrrega. Domina tant l'aquarel·la com l'oli. Eleazar utilitza molt el text, el missatge directe i irònic, i els rostres amb perfils africans. Ell prefereix el collage i l'acrílic.

Deixo que es relaxin i comencin a recordar quan van tenir el seu primer estudi, junts, al carrer Riereta de Barcelona. Passaven moltes hores observant-se, provant, cercant un llenguatge propi. "En aquell estudi ja s'hi respirava un ambient molt bohemí, com el que va viure Basquiat... Hi havia de tot... Jo recordo que al principi em feia por, fins i tot", recorda Tous. "Jo només pintava lletres, escrivia amb pintura...", ens diu Eleazar. Va ser després d'un viatge, i de la insistència de Tous, que va començar a jugar amb la figuració.

De totes formes, recordar a Basquiat amb ells ha sigut una idea meva. No sé si abans els hi havien preguntat. Però Benjamí Tous ens recorda que sí, que era una pintura que tenien molt present quan començàvem: "Fins i tot li vaig portar dos catàlegs a l'Eleazar". A més, assegura que "Jo, sempre que pinto, penso en Basquiat". I és que se li veu una preocupació per la narrativitat però, alhora, ho combina amb la presència de taques de colors que donen potència a les seves pintures. A més, Tous també utilitza constantment el text dins de les seves composicions. Introdueix fragments del seus diaris personals. Eleazar, que primer es volia dedicar al cinema, troba en les lletres provocadores la manera de presentar-nos els seus personatges, tota una comèdia humana.

Mapes, collage, falla

Més tard, ens desplaçem a l'estudi de l'Eleazar, a les rodalies de Barcelona. Ens ensenya en què està treballant. Es tracta d'una sèrie de pintures - totes en gran format - que són reinterpretacions d'obres de Velázquez. Allà, el pintor insisteix en què allò que més l'impresiona de Basquiat és la seva "explosió creativa". Ho compara amb Picasso. Tots dos, cadascú en la seva mesura i circumstància, han produït un trencament, un abans i un després en la història de l'art. La combinació entre figuració i abstracció fa que s'allunyi de la visió acadèmica que defensa la perspectiva de punt fix, i que venia donada des del Renaixement, amb una clara obsessió per representar la realitat tal i com la veu l'ull.

Però tornem a la idea de l'explosió. La composició, els rostres salvatges, les taques... Eleazar no veu clar que la seva obra, ni la de Benjamí Tous, sigui seguidora de Basquiat. I té raó. Els dos artistes tenen un traç propi, una cosmovisió molt definida, pintures molt reconeixibles. Tous explica que ell sí reconeix a Basquiat en les seves obres però, naturalment, cadascú segueix la seva línia. Eleazar és més agressiu, més "primitiu" i utilitza més la cola. Enganxa retalls, cares, frases senceres. Tous pinta vedettes, escales, elefants, escombres... Hi ha un element màgic, proper al conte, a la falla. Els dos han pintat mapes de Barcelona. Interpretacions dels carrers, dels bars, dels cinemes. I és que, encara que no pinten al carrer, tots dos es fixen en l'art urbà, en els cartells i la publicitat. No estan tan allunyats com podria semblar. Això sí, tant Eleazar com Benjamí Tous coincideixen en una reflexió: "El que més en ha ensenyat Jean-Michel Basquiat és la valentia, pintar allò que vols en el moment que ho vols". I això és l'art. Atrevir-se a crear sense la pitjor de les censures: la pròpia.

Per saber-ne més...

Benjamí Tous [Almacelles, Lleida, 1949]

Benjamí Tous és un pintor polifacètic que li agrada actuar, provocar i treballar tot allò que tingui relació amb el món de l'art. La seva pintura ha obtingut nombrosos reconeixements i diverses galeries de Barcelona, Espanya i la resta d'Europa tenen, com a fons d'art, algunes de les seves peces.

Pots conèixer millor el seu treball a: <http://www.amplificador.net/benjamitous>

Eleazar [Jaén, 1954]

Influenciat per l'"art brut", el graffiti - i altres tècniques de l'art del carrer - treballa a través de sèries de pintures. També fa escultura. Ha realitzat exposicions a molts països d'Europa i forma part d'importants col·leccions als Estats Units, Austràlia, Japó i Canadà, entre altres llocs. El 2005 va il·lustrar una edició especial d'El Quixot, en commemoració del IV Centenari de la seva publicació.

Si vols veure més obra seva:

<http://eleazar.es>